

CERCUL DE ISTORIE VECHĂ ȘI ARHEOLOGIE
ÎN ANII 2010-2012

Cercul de Istorie Veche și Arheologie (C.I.V.A.) a continuat și în anii universitari 2010-2011 și 2011-2012 tradiția celor două decenii de cercetare și aprofundare a studiilor în domeniului arheologiei de la universitatea albauliană.

Conducerea administrativă a organizației s-a schimbat în luna martie 2011, fiind înlocuită cu o echipă mai tânără, formată din studenți și masteranzi din toți cei cinci ani de studiu (licență și master), cu scopul de a asigura coerența în transmiterea cunoștințelor administrative și profesionale ale organizației. În anii universitari 2010-2012 numărul membrilor C.I.V.A. a crescut, fiind înregistrați peste 20 noi membri, studenți și masteranzi de la specializările Arheologie, Istorie și Muzeologie, dar și studenți de la alte facultăți, pasionați de arheologie.

În prima parte a anului 2011 a fost tipărit numărul special al Buletinului Cercurilor Științifice Studentești, *Beyond the Veil* (ed. Cristian Ioan Popa, Daniel Marius Tentiș, Otis Crandell) care cuprinde o mare parte dintre lucrările conferinței internaționale studentești (*Spirituality in Pre- and Protohistory*), organizate de C.I.V.A. în 3-5 aprilie 2009. Alături de lucrări ale studenților români, au fost publicate și cele ale unor colegi din Georgia, Polonia, Macedonia.

Sediul C.I.V.A. a fost reamenajat în cursul aceluiași an și i s-au adăugat în inventar noi materiale de studiu și cercetare, precum: hărți, reviste, cărți, albume, dicționare, materiale ceramice, computer etc. Programul ședințelor a fost reluat și menținut pe tot parcursul anului, exceptând ultimele două luni din anul universitar, când majoritatea membrilor era deja pe diferite șantiere arheologice. Lucrările prezentate în cele peste 25 ședințe au tratat teme de arheologie socială, funerară, urbană etc., în mare parte pe segmentele cronologice pe care studenții respectivi doresc să se specializeze. Tot în cadrul ședințelor s-au hotărât și chestiunile organizatorice ale C.I.V.A., s-au discutat ideile membrilor privind actualitatea arheologiei sau promovarea ei în cât mai multe medii, s-au făcut prezentări de carte și s-au stabilit noi locații pentru excursiile de studiu, s-au fixat întâlniri pentru prelucrarea primară a numeroaselor materiale provenite din șantierele arheologice anterioare și din cursul aceluiași an; ședințele au vizat și încurajarea membrilor de a participa la sesiuni de comunicări și la cercetări arheologice.

Studentii și masteranzii arheologi au participat pe durata celor doi ani la peste 20 campanii de săpături arheologice în aproape tot atâtea locații din țară și din străinătate. Menționăm o parte dintre șantierele arheologice sistematice și de salvare: Alba Iulia – „Lumea Nouă” (așezare neolitică și eneolitică); Alba Iulia – „Dealul Furcilor” (necropolă romană); Alba Iulia – „Partoș” (epocă romană); Alba Iulia – „Palatul guvernatorului celor trei Dacii” (epocă romană); Alba Iulia – „Principia castrului LEG XIII GEM” (epocă romană, medievală, modern); Petrești, Alba – „Groapa Galbenă” (situl eponim; așezarea neolitică și eneolitică), „Porolissum”, jud. Sălaj (epocă romană; proiect internațional); Casimcea, jud. Tulcea (epoca bronzului); Răhău, jud. Alba (descărcări arheologice pe tronsonul autostrăzii: neolitic, epoca bronzului, Evul Mediu); Lugoj (descărcări arheologice pe tronsonul Lugoj-Deva: epoca bronzului); Zvolen, Slovacia – „Pustý Hrad” (Evul Mediu timpuriu – proiect internațional); Malta (prin intermediul programului de practică Erasmus), Anglia (epocă romană) etc.

Membri ai C.I.V.A. au participat cu lucrări la sesiuni științifice studentești (Florin Ciulavu – Alba Iulia, Sesiunea Națională a Cercurilor Științifice Studentești, ediția a XVIII-a, 22 aprilie 2010; Oradea, „Conferința Umaniștilor”, Ediția I, 20-21 mai 2011; Ioan Oprea – Alba Iulia, Sesiunea Națională a Cercurilor Științifice Studentești, Ediția XIX/2011; Tiberiu Polgar – București, Sesiunea Națională: *Simboluri și fațete ale puterii*, 16-18 mai 2012) și sesiuni ale unor muzee (Ioan Oprea – Sesiunea de Comunicări Științifice a Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, 29 noiembrie 2011; Florin Ciulavu – Sesiunea de Comunicări Științifice *Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania*, Sebeș, Ediția a IV-a, 8 iunie 2012). Comunicările au fost discutate mai întâi în cadrul sedințelor C.I.V.A., unde membrii cercului s-au întâlnit la una sau la două săptămâni.

Între comunicările susținute de membrii cercului în anii 2010-2012 s-au numărat: Florin Ciulavu, *Fenomenul falsificării de monedă în Țara Românească și Moldova (secolele XIV-XV)*, *Reforma monetară a lui Vladislav al II-lea al Țării Românești (1447-1456)*, *Monedele bătute în monetăria de la Alba Iulia în secolul al XVIII-lea*, Ioan Oprea, *1000 de daci in Britannia: Cohors Prima Aelia Dacorum milliaria; Tipuri noi de tegule descoperite in Principia castrului Legiunii a XIII Gemina*.

În diferite momente, C.I.V.A. a organizat sau a participat la excursii de studiu și cercetări de teren, precum cele de la siturile arheologice de la Teleac (fortificația hallstattiană), Germisara (băile romane), Piatra Craivii (fortificația dacică), Căpâlna (cetatea dacică), cetatea Devei, castelul Hunedoreștilor, cetatea dacică Costești, bisericile medievale din Țara Hațegului (cu Cercul de Istorie) etc.

Activitatea bogată a Cercului, din cursul anilor 2010-2012, se datorează membrilor foarte activi și pasionați de arheologie, și profesorilor noștri care ne-au susținut în diferitele acțiuni întreprinse sub egida scopurilor promovate de C.I.V.A.

IOAN OPREA, FLORIN CIULAVU

Malta, 28 iunie – 28 septembrie 2012

În intervalul 28 iunie – 28 septembrie am participat, prin intermediul programului de studii și practică Erasmus, la o serie de săpături arheologice și periegeze în insulele malteze. Experiența acumulată a constat în însușirea tehnicilor de săpătură într-un tip de sol nou pentru mine și total diferit față de tipurile de sol specifice continentul european (insulele aparținând din punct de vedere geotectonic de Africa), înregistrarea informației arheologice adaptată la condițiile locale și, nu în ultimul rând, în cunoașterea unui sistem arheologic nou.

Săpăturile de salvare la care am participat s-au desfășurat la periferia nordică a orașului Mosta, situat aproape în centrul insulei mari a Maltei, sau „Melita”, așa cum o numeau romanii. Prima reacție a fost de uimire, și a constat în sesizarea noului tip de steril arheologic: în loc de lutul cleios cu care eram obișnuit, aici sterilul era de fapt „patul” de rocă și pe care, după înlăturarea solului, care areareori trece de 50 cm adâncime, se observă diferitele acțiuni antropice. Arheologul maltez execută întreaga

săpătură arheologică de foarte puține ori, și chiar și atunci cu un număr extrem de mic de persoane ca ajutor auxiliar. După obținerea autorizației de la Malta Superintendence of Cultural Heritage – instituția răspunzătoare de toate cercetările arheologice din insule – arheologul supraveghează personal înlăturarea mecanică a stratului vegetal, după care execută restul lucrărilor singur, de la curățarea manuală a suprafeței, indiferent de mărimea acesteia, până la întocmirea raportului final. Numărul maxim de persoane care au fost acceptate să participe la săpăturile din Tal Qares, Mosta, situl în care am lucrat, a fost de numai patru. Am sesizat acest fapt și în celelalte șase situri pe care le-am vizitat în timpul lucrărilor. Echipa m-a implicat în efectuarea tuturor lucrărilor necesare: înlăturarea solului, evidențierea urmelor antropice în patul de rocă, fotografierea, desenarea și întocmirea fișelor de înregistrare a datelor prelevate. Mai mult, mi s-a oferit în acest interval șansa de a participa la un proiect internațional de cercetare a unei foste văi din cealaltă insulă malteză, Gozo. Cele două săptămâni de cercetare a văii, împreună cu arheologii maltezi de la Superintendence, cercetători italieni, studenți francezi și suedezi, au contribuit la completarea cunoștințelor despre sistemul arheologic maltez și la o înțelegere în profunzime a evoluției fenomenelor istorice în insule, a cauzelor care le-au produs și a modurilor în care s-au prezervat pentru posteritate.

Înșușirea și îmbunătățirea competențelor arheologice s-a datorat mai ales numeroaselor vizite la siturile în lucru, la siturile deja excavate și prezervate, a cercetării colecțiilor arheologice găzduite de principalele muzee malteze, și apoi a analizării amănunțite a descoperirilor de către arheologii principali de la Malta Superintendence.

Stagiul de practică în insulele malteze a contribuit semnificativ la lărgirea orizontului de înțelegere a fenomenelor arheologice, aspect esențial în evoluția oricărui arheolog, la îmbunătățirea cunoștințelor de limbă și cultură, la încheierea unor noi prietenii și deschiderea de noi oportunități de cercetare și schimburi de experiență profesională cu arheologi străini.

IOAN OPREA